

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Școala noastră și războiul.

Arad, 2 Noemvrie.

Deslănțuirea furtunoasă a încăierării ne-bune dintre semințiile pământului, a trebuit în mod fatal să apuce în vârtejul ei impetuos și școala românească din Ardeal și Ungaria. Deodată cu ordonarea mobilizării generale, învățătorii noștri, cari în razele de foc ale soarelui de August își plimbau privirile senine peste lanurile holdelor coapte, cutremurați de fiorul unui adânc sentiment au lăsat din mâni secerea fierbinte, și s'au dus la hotare unde-i chema înalta datorie către țara primejduită de avalanșa cutropitorilor.

Alături de miile de credincioși ai satelor noastre cari se grăbiau sub steagurile regimentelor, am putut să vedem și pe iubii noștri învățători cu fața palidă de munca istovitoare a școlii. Destinele sortii nemiloase i-a smuls brusc dintre cei patru pereți albi, unde sufletul lor se sbuciuma zi de zi spre a desluși tainele slovei, mulțimei de copilași înghesuți în șiragul de bănci scunde. Ce durere a trebuit să cuprindă pe acești devotați luminători în momentul, când și-au părăsit catedrele de cari și-au legat viața. Ei nu vor mai gusta din atmosfera de seninătate a jocurilor de elevi în luncile înverzite, ori din armonia înălțătoare a cântecelor populare. Nici creta nu va mai așeza pe tabla din colț, în slove frumos înșirate, numele cosânzeneilor ori eroilor din balladele literaturii românești. De acum condeii care alerga neobosiți în cadrele unui articol, peste rubricile registrelor de școală, sau în corectarea ingrată a caetelor de lucrări, va încremeni pe căli-

mara catedrei părăsite. Și elevii vor rămânea cu privirile pierdute în zare. Dascălul lor s'a dus pe drumuri lungi de mare primejdie, ca Fețirumoșii a căror poveste minunată de atâtea-ori le-a înfiorat sufletul și le-a hrănit fantezia. Părăsiți cum sunt, ei zboară cu închipuirea pe aripele basmelor, și așteaptă ziua când dascălul lor se va întoarce sănătos și voinic pe umăr cu buzduganul roșit de sângele smeului răpus... Căci o iubire strânsă, tainică s'a înfiripat în inima acestor copilași pentru învățătorul, care în lungile ciasuri de iarnă posomorită le picura în suflet dulceața poveștilor fermecate.

Acum toate s'au dus și a rămas numai amintirea lor înduioșată. Dascălul a închis în dulapul său învechit metodic limbii românești și a încins spada de luptător. Amintirea eroilor dela Arcoli și Solferino îi cutremură pieptul și-i infierbântă tâmplele. Mănat de instinctul gloriei strămoșești, el se avântă pe câmpiile Galiciei în ploaia de gloanțe dușmane, înfruntă cu bărbăție viscolul iernii din văgăunile Carpaților, trece cu sufletul aprins pe câmpiile Poloniei și întinsele stepe ale Rusiei, încălzit pretutindeni de văpaia unui ideal sfânt. În focul distrugător al tunurilor dela Isonzo ca și în tirul drăcesc al carabinelor dela Valjevo, ori în asaltul biruitor dela Ivangorod, figura învățătorului din Ardeal strălucește în lumina suferințelor mute și a eroismului înălțător. Așa-l vede mintea înflorită a elevului, ce țese în somnul nopților odiseia războiului depărtat și așa ni-l zugrăvește raportul tremurat al comandanților plini de îngrijorare. Zilele s'alungă nebunește în vaietul raniților și urlatul de durere al muribunzilor din tranșeele câmpiilor încru-

state de sânge. Învățătorul aleargă la tovarășii din satul lui, leagă rana adâncă, mângâie și le dă nădejde. Ororile războiului nu i-au sălbătăcit simțirile și nu l'au despoiat de iubirea care-l leagă de frații aceluiași sânge străbun. De aceea stingerea unui învățător, înseamnă acolo o tristă înmormântare și un prilej de dureroasă jale. Atunci tremură genele și se umezesc ochii bătrânilor tovarăși. Cantilenele tânguitoare dela prohod și glasul înduioșat al preotului care citește evanghelia mântuitoare, îi supune, îi înghenunche în fața mormântului ce aburește. E o clipă de sfینenie, o atmosferă de biserică. Deodată reveria se curmă la sunetul înfrigurat al goarnei ce vestește primejdia. Eroii sar buimăciți, își fac cruce aruncând o ultimă privire fugară asupra mormântului iubit și cu puștile încărcate se reped — executând înaltele porunci — asupra tranșeelelor blăstămate. Lupta fierbe sălbatecă în amurgul serilor, urlând despletită prin copacii desbrăcați de podoabele frunzelor arămii; văzduhul se cutremură de lavina obuzelor pustiitoare, oameni și cai se rostogolesc grămadă sub gloanțele mitralierelor ce seceră îngrozitor. Apoi a doua zi încăierarea începe cu aceeași furie de fiară neîmblânzită, până când într-o dimineață istoviți de puteri și biruiți de nostalgie, luptătorii vor flutura deasupra îngrozitoarelor hecatombe steagul alb, simbolul păcii universale...

În căsuțele albe de sub creasta munților, e fierbere neobișnuită. Se întorc vitejii. Clipe de bucurie și de jale. Cu ei sosesc și învățătorii. Copiii îl așteaptă cu cântece și flori. El îi îmbrățișează cu ochii umezi și urcă catedra. Cu glasul înecat de emoție începe po-

Siluetă.

In fiecare cupă, vei pune astăzi iară
Glicine, la lumina potolitoarei lampe;
Și rece, ca din umbra unei străvechi estampe,
Paloarea feței tale abia o să răsară...
Chopin, și-o spune atuncia nebuna lui durere
Din „Fantezia”-i blondă; și ntr'un deir de plâns
Va clocoti furtuna din sufletu-mi aprins,
Pentru-a muri n' n suprema-i divină adiere...
Va crește-apoi tăcerea... Nimica să nu zici.
Și lacrimi cădea-vor pe degetele-ți mici,
Cum cade picătura de apă dintr'o urnă...
Cădelnițând miresme ne va mbăta iacintul,
Și-a dragostei văpaie eternă, taciturnă,
Ca steaua din cuprinsuri și-o risipi argintul...

I. Broșu.

Elegia frunzelor.

Sfârșitul lui Octomvrie. Închide albastrul de pe zări nouri ce vin din depărtări, ce din patru părți ale lumii se ridică de acum pe ceruri, așternându-se pe a lor albeață ca un plumburiu ștergar de ceață. Cum trece vremea cu aceeași nepăsare cât n'o cuprinde gândul.

Cum s'a uscat frunzișul verde!

Copacii scuturați de frunze par'că lărgesc mai mult nemărginirea, și murmurul trist ce prin ramuri îl spune jalnic vântul, e doina zilelor ce apun, e acea tristă simfonie a naturii în agonie, e poezia tristă a toamnei și orânduirea crudă a eternului.

Cad frunzele pe aripile reci ale vântului, ici, colo, spulberate, pe lângă pomi grămezi uscate, și cine a înțeles suspinul ce-l ascunde o frunză atunci când pică?

Printre nouri, zadarnic mai caută pe furis ca pe vestedul frunziș, să pătrundă o rază caldă dela soare, să mângâie o clipă, o vieață care moare, ce-a fost podoabă în timpul verei, acum însă, e imagina durerei...

Și cu câte gânduri nu umplu mintea frunzele ce se desprind de pe ramuri!... Căci căderea lor, acest fenomen obișnuit, aproape nevădit în seamă de majoritatea oamenilor, are un înțeles deosebit pentru unele suflete; deșteaptă

amintiri din alte vremuri; predispuie spiritul către reflecții despre nestatornicie, despre moarte! Câte vieți omenesti nu se aseamănă cu a lor, — vieți obscure, scurte și uitate. Arborii par'că exprimă o tristețe aproape omenască. Rar aud vorbindu-se de toamnă, de frunzele ce cad, de cocori, de berzele cari se duc...

Sully Prudhomme, poetul singurătăților, a suspinat în versuri admirabile, culturile intime ale inimei omenesti, ce se pierd în lumea noastră veșnic schimbătoare.

Nous n'esons plus parter de roses;
Caud nous les chamtous, en la rit.
Car de plus adorables choses
Le culte este si vieux qu'il perit...

Pe lungi alee tănuite și pe cărări din crânguri pustiite, se scutur frunze ruginite, și nimeni nu le plânge vieața lor uitată, ce mor sub pașii trecătorilor. Undele ce duc farmec și zădărnicii, câte frunze căzute și uscate mai poartă în clocot spumega ce le duce departe, în câmpie, pe unde cântă vara ciocărlia și umblă straja tristă de cocoare, le duce pe margine de lanuri, pierzându-le în fund de bărăganuri.

Din frunzele uscate se desprinde o tristețe largă ca din parfumul sălciiilor ofelite de cimi-

vestea. Vorba curge domoală, măsurată, când se înfiripă icoana drumului spre țările îndepărtate. Ea prinde avânt la amintirea celor dintâi atacuri, ochii dascălului încep să scânteieze când zugrăvește avântul părinților în sângeroasele lupte dela Doberdo, iar înfigerea celui dintâi steag în zidurile betonate ale redutei cucerite îi saltă pieptul decorat, îmbujorându-i fața de mucenic. Rana dela frunte și glonțul din piciorul stâng impresionează cu putere biblică inima elevilor ce ascultă transfigurați. Ei plâng de bucurie. Sufletul lor se cutremură, se sbuciumă, ca să se înalțe însemnat sub puterea cuceritoare a epopeei războinice, zugrăvită de glasul tremurat al eroului ce stă la catedră. Apoi într-o pornire de însuflețire instinctivă, dascălul și elevii se trezesc îmbrățișați în accentele înălțătoare ale cântării din 48. În atmosfera de strălucire ce plutește ca o solie cerească peste capetele cântăreților, umila școală din umbra bătrânilor munți încetinați pare o vastă biserică, în care sufletul românesc prăznuiește serbătoarea învierii sale. A fost cea dintâi și cea mai adevărată lecție de istorie națională.

Dubla alianță față de Quadrupla în Balcani.

București, 27 Oct. n.

Evenimentele ce se desfășoară înaintea noastră de aproape un an și jumătate ne procură un învățământ: în lagărul puterilor centrale unitate de direcțiune și acțiune hotărâtă, în lagărul împătritei înțelegeri lipsă de coeziune, multe tergiversări și acțiune, când târzie când înceată.

Războiul a izbucnit acum în Balcani cu o energie nouă și nu ar fi putut lua această înfățișare dacă Germania nu isbutea să realizeze patru fapte de-opotrivă foarte anevoioase.

1. Să hotărască pe Turci a ceda Bulgariei o parte din patrimoniul național compromițând, întrucâtva, apărarea Adrianopolului și chiar a Constantinopolului;

2. Să zădărnicească alcătuirea blocului balcanic;

3. Să obție alianța Bulgariei hotărând să meargă cu armele chiar în contra Rusiei;

4. Să decidă pe Greci a rămâne neutrali, deși Grecia se află sub ocupația militară anglo-franceză.

Dacă unul singur din toate aceste patru

fapte nu isbutea, ofensiva austro-germană, împotriva Serbiei nu s'ar fi putut produce.

Căror fapte se datorește isbânda diplomatică a Germanilor? Mai multora.

1. Se datorește victoriei armelor austro-germane în Rusia. Căci orice s'ar spune, dar faptele sunt fapte. Și faptele se răsună împotriva vorbelor, fiindcă ele produc alte fapte, pe când vorbele nu sunt în stare să germineze decât tot numai vorbe.

2. Se datorește lipsei de unitate diplomatică și lipsei de armonii a intereselor celor patru puteri ale Impătritei.

Dacă înțelegerea a putut fi încheiată între Anglia cu Rusia, cu Franța și cu Italia pentru o cooperare înarmată împotriva forței militare a Germanilor, contrastele fundamentale dintre unele interese ale acestor patru mari puteri n'au putut fi suprimate.

Balcanii sunt icoana vie a acestui antagonism.

Mai întâi *Italia*.

Negreșit, Italia este foarte mult interesată ca partida în care se află să fie biruitoare, dar totodată este iarăș foarte interesată, ca victoria să nu fie obținută prin înălțarea Serbiei și a Greciei. Căci, după ce Italia va lichida diferendul ei secular cu Austria va rămâne față în față cu două puteri tinere și nouă, cu veleitățile de expansiune, una mandatară unei numeroase și puternice rase în formațiune dinamică, cealaltă purtătoare a unei tradițiuni strălucite care o împinge către cuceriri cari ar atinge interesele italiene. Italia trebuie să se aplece în Adriatică și în Mediterana.

Apoi *Anglia*.

Oare Anglia poate deschide liber drumul Rusiei către Marea liberă și către Indii? Oare Anglia poate sacrifica, de dragul unui succes militar trecător, interesele ei vitale și poate ea, cu minele și cu bogăția și cu munca ei, să înlătore primejdia rusă? Politica sentimentală n'a fost niciodată politica Angliei. În Istoria ei sunt atâtea fapte ce dovedesc cumcă ea a refuzat chiar gloria armelor dacă nu servea un interes real englezesc. Un exemplu ni-l dă bătaia navală dela Navarin la anul 1827. Flotele anglo-franco-rusă, au bătut și distrus atunci flota turco-egipteană, însă, pe când după victorie amiralul de Rigny și amiralul Heyden au fost sărbătoriți și acoperiți cu flori la Paris și la Petersburg, amiralul englez Codrington, care a comandat bătaia, a fost primit la Londra cu cea mai mare răceală, iar opt luni după aceea i s'a retras în chip brutal comandamentul.

Anglia simțea că victoria flotei și amiralului său, slujea mai mult interesele Rusiei decât pe ale sale.

Pentru unul din aceleași motive Anglia nu s'a asociat cu toată inima la acțiunea rusă în Balcani, în special la acțiunea împotriva Bulgarilor. Nu mai este o taină că Englezii au avut întotdeauna un ochiu binevoitor aplecat

asupra Bulgariei. Felul în care s'au bătut la 1912 împotriva Turcilor cât și toate darurile înrești de sobrietate și austerism, în unele privințe, au ridicat mult pe Bulgari în opinia Englezilor; de aceea Londra a ales pe Bulgari spre a le sluji politica lor în orientul Europei.

Se va ști într-o zi tot cecace s'a învățat în Balcani în aceste două luni urmă, astăzi adevărul e încă ascuns, dar din unele cercuri inițiate a străpuns în afară știrea că, de îndată ce s'a aflat că Bulgarii vor decreta mobilizarea generală, Sârbii au propus ca să atace Bulgaria mai înainte ca mobilizarea să fie făcută. Dar Englezii s'au împotrivit.

Dacă faptul este adevărat, de ce să ne mai mirăm că împătrita înțelegere a fost înfrântă diplomaticeste în Balcani?

Un alt motiv al înfrângerii este că după cum nicăiri dela începutul războiului, împătrita înțelegere nu a luat inițiativa militară, tot asemenea și acum în Balcani.

Austro-Germanii se pregătesc pentru marea ofensivă împotriva Serbiei de cel puțin două luni de zile. Dela începutul lui Septembrie pregătirile luaseră un caracter acut de actualitate, granițele României au fost închise, trupe de pe frontul rusesc au fost retrase, totul în purtarea centraliștilor, arăta că ofensiva va începe.

Și cu toate acestea Impătrita aștepta.

Ceva mai mult, presa Impătritei nici nu credea că „svonul” poate fi adevărat. Ziarele italiene, franceze, ruse, au scris că e vorba de un nou „bluff” nemțesc, fiindcă Austro-Germanii nu vor avea trupe pentru intrat în campanie.

Tot vechiul cântec, cântat de 16 luni de zile că Austro-Germanii sunt sleiți, că nu mai au oameni, că în Rusia au lăsat ce aveau mai bun în armata lor. Apoi considerațiile sentimentale fanteziste. De pildă că Bulgarii nu vor îndrăzni să ia armele contra Rușilor, că d. Venizelos este acum stăpânul Greciei și va alerza în ajutorul Serbiei, că Rușii au la Odessa 300,000 oameni pregătiți contra Bulgariei.

Și pe când adversarii lor se îmbătau cu vorbe, Austro-Germanii își organizau armata, încheiau acordul turco-bulgar, obțineau neutralitatea Greciei, decretau mobilizarea bulgară și atacau Serbia din trei părți.

În timpul acesta, adică în timp de aproape două luni, în loc ca cele patru puteri ale Impătritei să fi lucrat febril pentru a avea la îndemână, gata de imediată debarcare, cel puțin o jumătate milion de oameni, în loc de a fi luat înaintea Austro-Germanilor debarcând, ei cei dintâi, căutând să târască Grecia și să împiedice mobilizarea bulgară, d'abia acum după ce toate faptele neplăcute s'au îndeplinit, Agenția Westnik anunță că peste 15 zile „probabil” că Rusia va trimite 200,000 oameni ca să atace Varna și Burgas, Anglo-Francezii debarcă 20,000 oameni la Salonic și amenință că vor mai trimite până la 150,000, iar zierele italiene povestesc cumcă și Italia s'a hotărât ca să trimeată o armată în ajutorul Serbiei, dar că ziua, locul debarcării și numărul soldaților vor fi ținute în secret pentruca să nu le afle dușmanul...

Și în timpul acesta eroica Serbie va fi strivită de năvala unor puteri de trei ori superioare.

Dinu dela Olt.

tir, când scandat de pică floarea, o notă vagă din tristețea nestatorniciei.

Frunzele ce cad toamna și grămezile uscate, îmi reamintesc de iluzii moarte, de speranțe d'un minut, risipite ca o țarină în cosmosul de vremuri ce-s grămădite în trecut, o eternă jale ce năpraznic năvălește în minte părerile de rău de cele rămase în urmă, din vremurile apuse, atât de fericite! Și atunci, rătăcitor cu gândul pe unda amăgitoarelor iluzii, mă cuprinde o nostalgie că aș vrea să întorcă acele vremuri înapoi, să retrăesc clipele de odinioară ce al lor delir mă înfloară, să reîncep aceleași drumuri, să mă depărtez cât mai mult de sfârșitul enigmatic al vieții.

Deșartă năzuință!

Căci aceasta e o dorință veșnic nerealizabilă.

Atunci simt dureros de sincer fragilitatea și nestatornicia vieții omenești.

Astăzi o speranță, un vis de noroc, o iluzie nouă, produce un ce neobișnuit, o răsvrătire, în toată natura mea senzibilă.

Desamăgirea și scepticismul mai mi-au rămas din toate cele duse pe vecie, — singurii prieteni cu cari pot să mă înțeleg și să trăiesc

mai liniștit. Și a avea cât mai puține iluzii nu e una din înțelepciunile vieții?

Perechi îndrăgostite de altădată, ședea în nopțile cu lună în umbra bogată a frunzelor, destăinuindu-și fiecare dorul, și ascultând glasul de frunze, povestitor de vremuri, îmbrățișati își înălțau privirea spre al stelelor blând tremur, sau cântecul de tilincă, șopotitul de isvoare, ascultau ei de pe iarbă, într'a codrului răcoare, ori mormurul unei gârle rozorețite, ori o doină trăgănată de salcii și răchite sau când teii dau în floare, ascultau cum pirue o privighetoare...

Și acum când trec, peste frunzele uscate, peste viața uitată, nepăsători ei calcă cu piciorul...

Toate în lumea noastră trec, — câte iubiri nu au trecut și trec înveșmântate în elegia frunzelor de toamnă!...

Așa și visurile noastre în sborul vremii care trece, în luptele și decepțiile vieții, le simți picând tot rând pe rând, ca și frunzele ce cad toamna, ce sunt de vânturi spulberate, ele mor departe și uitate...

Al. Văcărescu.

PENTRU „ALBUMUL DECORATILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Atitudinea României.

Declarațiile dlui Em. Porumbaru, ministru de externe.

Se anunță din Lugano:

Ziarul spaniol „A B C” publică următoarele declarații făcute de către d. Em. Porumbaru, ministrul de externe al României:

— *România va interveni numai în cazul când una dintre puterile beligerante îi vor amenința interesele ei.* România nu e obligată să apere Serbia în contra Bulgariei, fiindcă Bulgaria luptă ca aliată a puterilor centrale și, deci, războiul ei se consideră numai ca un episod al marelui războiu european. Nici tratatul dela București nu impune României obligamentul să apere Serbia împotriva unui atac al marilor puteri. România oprește transitul materialului de războiu, deoarece acesta lungeste războiul, dar în schimb permite exportul de cereale și petrolu pe seama Germaniei.

— Intre România și Italia nu există vre-o convenție militară. România urmărește cu simpatie evenimentele din Italia, ea s'a atașat, ce-i drept, triplei alianțe, dar această atașare este nulificată în urma atitudinii Italiei.

România nu nutrește aspirațiuni de cucerire nici a Basarabiei, nici a Ardealului, nici chiar a Bucovinei.

În consecință, nu e probabilă o intrare în războiu a României alături de puterile centrale.

Din arhidieceza Blajului.

Aspiranții la stalul vacant Bobian.

Valea-Murășului, 31 Oct. 1915.

De o vreme încoace s'a pornit o vie discuție în ziaristica noastră în jurul chestiei, că capitlul mitropolitan din Blaj, azi ar avea lipsă la completarea stalului canonical Bobian vacant, de un bărbat cu praxă în administrarea frumoaselor domenii fundamentale și a celorlalte averi bisericesti din vasta arhidieceză — reproducându-se enunțarea nemuritorului prepozit Moldovănuț: că „un car de praxă face mai mult ca un vagon de știință”.

Că ce adevăr cuprinde această enunțare cred că nu e necesar să mai dovedesc.

Pe noi preoții dela sate ne interesează foarte mult această afacere, căci mulți dintre noi, în lipsa unui om cu praxă acolo la centru — îndurăm grele neajunsuri, și biserica întreagă adevărate, și în multe locuri — pagube ireparabile.

Să luăm numai chestiunea comasării, prin care biserica noastră, din lipsa oamenilor cu praxă și prevederi serioase — a pierdut milioane din valoarea locurilor bisericesti și porțiunilor canonice.

În multe locuri avem sute de jugăre la biserică, și neavând cine să se intereseze de ele la comasări, ori din nepricepere, am pierdut mii și mii de coroane; ori s'au luat porțiuni canonice în depărtări mari și cu drumuri de hotar nepracticabile — încât preoții au devenit robii pământului, preterând toate celelalte îndatoriri ale nobilei și mării lor chemări.

A făcut senzație mai anii trecuți faptul că s'a conferit unui preot din o parohie săracă o parohie de clasa primă cu peste 100 jugăre porțiune canonică, și pe care o ceruse în urma concursului publicat fără a o cunoaște mai de aproape; după ce a mers și a văzut parohia depărate de 5 chilometri de sat, și cu un drum nepracticabil, a renunțat la acea parohie, și mai bine a plătit și o amendă de 100 cor. decât să se facă robul acelei parohii luată fără minte și fără socoteală.

Aș putea aduce zeci de exemple, aduc însă încă numai un singur caz:

În primăvara acestui an s'a curetat o bună parohie din preajma Blajului, au mers mai mulți preoți să o vadă, dar nu o au mai cerut văzând în ce loc greu de economisat erau cele vre-o 60 de jugăre.

În parohia respectivă are fondul Basiliților un domeniu frumos, prin urmare, la comasare a trebuit să iee parte din Blaj oameni din fruntea bisericii, și tot nu au avut grije de parohie — „un vagon de știință nu face cât un car de praxă”.

După toate prevederile războiului înfricoșat de azi, va schimba în multe privințe fața lumii, impozitele grele ce vor trebui să urmeze vor forța omenirea spre noua orizonturi — știința va trebui unită cu o praxă largă, ne vor trebui oameni cu vederi limpezi, oameni ieșiți din lumea ce ne înconjoară, oameni cu un vagon de praxă, îndrumători pe căile realității, cari să fie capabili a deschide ochii celor ce oarbesc în umbră și întunec — iată pentru ce trebuie să căutăm de cu vreme pe acești oameni și să-i ridicăm în văzul tuturor, dacă dorim să prosperăm în viitor biserica și neamul nostru.

Chiar din această cauză, și numai din aceasta — noi preoții dela sate salutăm din inimă ideea ridicării în stalul vacant Bobian, al unuia astfel de bărbat — care pe lângă alte abilități, să fie și în stare ca să imprăstie în întreaga administrare bisericască raze nouă de viață și de activitate.

Un preot.

Cum au trecut trupele austro-ungare și germane Dunărea la Orșova?

T.-Severin, 27 Octomvrie.

Am întâlnit azi un fruntaș din Orșova, care mi-a descris trecerea armatei austro-germane în Serbia. Încă de Marția trecută stia comandamentul austro-german că armata sârbească a părăsit țărmlul Dunărei, retrăgându-se în interiorul țării. Sâmbătă dimineața, la ora 7, a început artileria acțiunea, cu o violență îngrozitoare; la fiecare secundă detuna câte un tun. Bubuitul înfiorător a durat până la ora 9 precis. La ora 8, trupele germane s'au imbarcat pe pontoane, plecând din șantierul naval și de pe insula Adah-Kaleh, iar cele austro-ungare din Schela și din satul vecin Ogradina.

Trecerea s'a făcut pe pontoane, cu ajutorul unui remorcher, care a desvoltat o muncă uluitoare, aci fiind la țărmlul ungar aci la cel sârb. Din partea Sârbilor nu s'a opus nici o rezistență, deoarece temându-se de împresurare, trupele primiseră ordin din Niș să se retragă în interiorul țării.

Cu ocazia trecerii Dunărei, armata austro-ungară n'a suferit decât o pierdere de 29 soldați. Un obuz a căzut în Dunăre și explodând a răsturnat un ponton. Astfel au pierit cei 29 de soldați.

În Tekia s'au făcut 78 prizonieri, între cari trei ofițeri, cari spun lucruri de necrezut. Spun că ofițerii ruși cari comandau artileria din Tekia și Cladova, nu făceau alta decât beau și comiteau acte de destrăbălare, astfel că deveniseră spaima și groaza populației.

În T.-Severin sunt peste 6000 de refugiați, cari povestesc lucruri înfiorătoare. Serbia e totalmente ruinată, nu atât prin războiu, cât prin boale și foame. Bărbații au pierit în războiu, iar copiii mor de foame și boale.

Austro-Germanii astupă transelele dintre Vârciorova și Orșova cu foarte multă febrilitate și în acelaș timp lucrează la restabilirea liniei ferate cu o îndemănare extraordinară.

Comunicația Vârciorovei cu Orșova, a fost regulată.

La Turnu-Severin au sosit aproape 6000 de refugiați, majoritate Români, copii, femei și câțiva bătrâni, pentru că bărbații luptă în armata sârbească.

Starea lor este din cea mai jalnică; plecați dela cămin, ei n'au luat cu ei decât vestmintele.

Din convorbirile avute cu acești refugiați români, am putut afla, că ei au părăsit teritoriul sârbesc de frica Bulgarilor.

Pe malurile Dunărei, la Gura Văei, li se fac semne cu steaguri, ca să se întoarcă la cămin.

Șoseaua Tekia-Cladova este complectamente restabilită și ziua și noaptea continuă să treacă spre interiorul Serbiei, numeroase trupe austro-ungare și germane. (Z.)

Aniversarea nașterii

M. S. R. reginei Maria.

Ni se anunță din București: Cu ocazia aniversării nașterii M. S. reginei, I. P. S. mitropolitul primit a trimis suveranei următoarea telegramă:

— „Sfânta noastră biserică cu dragoste sârbătorind astăzi ziua nașterii *Majestății Voastre, Noi*, după ce am adresat călduroase rugăciuni de mulțumire și cerere de îndurare către Dumnezeu părinților noștri, pentru țară, tron și dinastie, săvârșite în catedrala sfintei mitropolii, ca și în toate celelalte biserici ale regatului, venim astăzi cu smerenie a Vă ruga pe *Majestatea Voastră*, ca să binevoiți a primi cele mai devotate și pline de încredințare felicitări, pe cari Vi le prezentăm în numele întregului cler român.

Dorim *Majestății Voastre*, ca împreună cu *Majestatea Sa* bunul și iubitul nostru rege *Ferdinand I*, încunjuțați și încurajați de dragostea poporului român, să aveți cea mai fericită viață îndelungată, spre complectă realizare — a dorințelor mari — ale întregii patrii române.

Dumnezeu să ajute tuturor, ca în aceste zile grele și anevoioase, cum nu s'au mai întâlnit în tot decursul istoriei românești, să îndrepteze corabia statului român spre limanul cel mai bun, trecând-o cu succes printre toate valurile mării vieții, celei atât de tulburată pretutindenea.

Să trăiți *Majestatea Voastră*, dimpreună cu iubitul nostru rege și cu toată augusta familie regală, la mulți ani, rodnici în fapte mărețe pentru binele, înălțarea și mărirea scumpei noastre patrii Românie. Să trăiască toate iubitele vârstare ale augustei dinastii românești, cari sunt nădejdea viitorului, contribuind spre fericirea întregului neam românesc!

Dumnezeu să ajute *Majestății Sale* regelui dimpreună cu *Majestatea Voastră*, ca *România* să crească și să înflorească spre mărirea, îndeplinindu-se prin *Majestatea Voastre* toate secularile și legitimizele ei aspirațiuni”.

Intreagă țara a sărbătorit cu multă însuflețire aniversarea nașterii reginei Maria.

Insemnătatea reluării ofensivei italiene.

Voci din presa elvețiană.

De câteva zile — zice „*Giornale d'Italia*” — se semnaleză o vie înaintare (!) a armatei italiene asupra tuturor punctelor mai importante și mai cu seamă asupra puternicelor pozițiuni de pe Piechi Neri, în urma cărei înaintări Austro-Ungarii au fost isgoniți (!) din puternicele întăriri în cari se instalaseră.

Nu voim și nu putem să relevăm astăzi importanța locurilor ocupate și operațiilor în curs de desfășurare, — continuă „*Giornale*”. Din Bellinzona se telegrafiază, că ziarele elvețiene scot în relief ajutorul indirect pe care l'a dat Rusiei și Serbiei acțiunea militară a Italiei.

Aceste ziare spun, că dacă Austro-Ungaria ar fi putut să-și păstreze trupele sale pe frontul oriental, campania împotriva Rusiei ar fi avut alte rezultate, iar situația Serbiei ar fi fost mai gravă.

„*Gazette de Lausanne*” evaluează forțele austro-germane opuse Italiei la peste 20 de corpuri de armată.

Cu tot numărul forțelor austro-ungare și cu toate condițiile de teren extraordinar de grele pentru Italieni și prielnice (!) pentru Austro-Ungari, armata italiană înaintază mereu, iar Cadorna a isbutit să răstoarne (!) planul dușmanului, înrăurind astfel situația de pe fronturile ruse și sârbesc, după cum se va putea vedea mai bine în curând.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 1 Noembrie.— Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: În apropiere de Szčara trupele austro-ungare au respins un vehement atac de noapte. Pe frontul dela Kormin am respins mai multe violente atacuri de noapte. Lângă Strypa spre nord dela Bismara, în urma unui atac respins se desvoltă din nou lupte violente. În luna Octombrie armata comandantului austro-ungar de pe frontul nord-estic a făcut prizonieri 142 ofițeri, 26 mii soldați, și au luat 44 mitraliere, un tun și alte diferite materiale de războiu.

Pe frontul italian: Ofensiva italienilor contra liniei noastre de lângă mare, pornită în 18 Octombrie și reînnoită cu forțe noi în 28 Octombrie începe să slăbească. În mai multe puncte spre nord dela litoralul Doberdo, a încercat dușmanul atacuri foarte slabe. Ofensiva dușmanului însă, nu mai e generală. În urma luptelor închise din nou și anunțate cu multă emfază de comanda italiană, ofensiva încercată cu aproape douăzeci și cinci corpuri de infanterie, s'a zădărnicit în rezistența liniilor noastre puternice, conștie de victorie sigură. Lupta de două săptămâni dela Isonzo s'a terminat cu învingerea armatelor noastre. Liniile noastre de luptă au rămas neschimbate. Apărătorii pozițiilor noastre din Tirol și Carintia de asemenea își țin locul cu vitejie dela începutul războiului. Cu aceste isbânde, forțele noastre de armată au dat nouă dovadă despre zădărnicia pretențiilor aliaților, cari nădăjduiau cu siguranță vanitoasă că vor lua în stăpânire cu ușurință ținuturile de lângă frontiera sud-estică. În luptele din jumătatea din urmă a lunii Octombrie, inamicul a pierdut cel puțin 150 mii oameni.

Pe frontul sud-estic: Spre vest dela Morava în urma unor lupte vehemente trupele noastre au ajuns platourile sudice dela Milanovaț și Kragujevaț. Azi dimineață între orele șapte și opt am arborat drapelul austro-ungar pe arsenalul din Kragujevaț și pe casarmă. Puțin în urmă a fost arborat și drapelul german. În cadrilaterul dintre Morava și Resava trupele germane au ocupat cu lupte violente litoralul Tricunovo Brdo, care duce spre Paracin, spre vest dela Planinița, trupele bulgare au ajuns platourile din valea Nisava spre vest dela Bela-Palanca. Trupele austro-ungare și germane ale generalului Kövess au făcut prizonieri: 20 ofițeri, aproape 6 mii 6 sute soldați, 32 tunuri, 9 mitraliere, mai bine de 30 furgoane de transportat material de războiu, un reflector, multe arme și material de arme pentru artilerie și infanterie. Afară de aceste am făcut pradă de războiu 45 țevi de tunuri vechi.

Berlin, 1 Noembrie.— Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În Champagne lângă Tahure Francezii au început un contra-atac. I-am respins și Batte de Tahure ocupat cu asalt de trupele noastre în 30 Octombrie a rămas în posesiunea noastră. Numărul prizonierilor din ziua din urmă s'a urcat la 31 ofițeri și 1274 soldați. La Combres s'au desvoltat lupte vehemente apropiate. Locotenentul Bölke a reușit să nimicească un aeroplan francez, distrugând cu acesta al șaselea aparat de războiu francez. În jurul orașului Belfort au fost mai multe lupte aeriene terminându-se cu succesele aviatorilor germani.

Pe frontul oriental: Pe ambele părți ale drumului de fer Tuckum-Riga, trupele noastre au ajuns linia favorabilă Raggasem-Kemern. Spre vest și sud-vest dela Dünaburg am respins vehemente atacuri rusești. Îndeosebi între lacurile Swenten și Ilsen sau desvoltat lupte vehemente, cari în unele locuri continuă încă. Înaintarea inamicului spre nord dela Drysvjaty s'a zădărnicit. Dușmanul a suferit mari pierderi. Lângă Olay spre sud-vest dela Riga am forțat un aeroplan rusesc să aterizeze. Observatorul și conducătorul mașinii i-am făcut prizonieri.

Armata principelui Leopold de Bavaria: Spre ost dela Baranoviți, în urma unei lupte, am respins un atac de noapte al Rușilor.

Armata generalului Linsingen: Pozițiile sunt în general neschimbate. Contra atacul dușman spre nord dela Komarov a rămas fără reușită. Trupele germane ale generalului Bothmer au fost atacate la Siencikowce lângă Strypa, spre nord dela Burkazow. Trupele sunt încă în luptă.

Pe frontul Balcanic: Continuăm atacurile și am ocupat platourile spre sud dela Grn Milanovaț. Am respins dușmanul în direcția Kragujevațului peste Petrovațkaț

și Lepenița. Kragujevațul este în mâinile Germanilor. Spre ost dela Morava, cu toată rezistența violentă a Sârbilor am ocupat dealul Trivunove și am făcut prizonieri câteva sute soldați. Armata generalului Bojadjeff desvoltând lupte urmărește inamicul spre platourile Planita (la sud-vest de Zajetar), Slatina (la nord-vest de Knyazevaț), spre ost dela Svrijig (la apus de Bela-Palanca) și până către linia ce se trage spre ost dela Vlasotince.

Numărul prizonierilor din luna Octombrie și prada de războiu făcută de trupele germane în ost sunt: în armata comandantului Hindenburg 98 ofițeri, 14.482 soldați, 40 mitraliere. În armata principelui Leopold de Bavaria 32 ofițeri, 4131 soldați și două mitraliere. În armata generalului Linsingen 56 ofițeri, 8871 soldați și 21 mitraliere. În armata generalului Bothmer 3 ofițeri 1225 soldați și o mitralieră. În armata generalului Mackensen 55 ofițeri, 11.939 soldați, 23 tunuri (fără să facem amintire de numărul considerabil al tunurilor vechi ce le-am găsit), 16 mitraliere, 244 ofițeri, 40.949 soldați, 23 tunuri și 80 mitraliere.

O listă de cărți ieftine pentru soldații noștri.

De Smbad.

Într'un articol anterior am promis să aduc o listă de cărți ieftine pentru cei de prin tranșee și de prin spitale. Vreau să mă țin de vorbă. Lista nu o compun pentru aceia, cari cunosc literatura noastră — ci pentru aceia, cari n'au avut puțină să citească mult românește și ar vrea să dea mână de ajutor soldaților români.

Am ales vre-o câteva broșuri numai. O listă prea lungă ar cuprinde prea mult loc în jurnalul românesc și ar speria — poate — pe acela, care vrea să ajute.

Am ales broșuri ieftine — *mai mult de 1 cor. nu costă nici o carte* — ca să poată fi cât mai multe și să se bucure cât mai mulți.

Mi se spune că unele broșuri nu se mai găsesc în librăriile noastre din Ungaria. Unul și altul din cetitori le va afla, eventual, în biblioteca sa.

Ne vom folosi de următoarele prescurtări, pentru ca să crutăm spațiul:

1. „Biblioteca populară a „Asociațiunii” (Sibiu) vom însemna-o cu A. (fiecare număr se poate cumpăra singuratic, cu 30 bani).
2. „Biblioteca pentru toți” București, Alcalay (No. 1—1000, la 30 bani) Bt.
3. „Biblioteca jubilară Socec”. (Toți numerii indicați aici, costă câte 95 bani) BJS.
4. „Biblioteca populară Socec” (prețuri diferite, scăzute acum la jumătate!) BpS.
5. Biblioteca „Autorii români vechi și contemporani”, ed. Socec (dela 40—90 bani) ArS.
6. Biblioteca „Steaua”, București (la 20 b.) St.
7. Biblioteca populară „Minerva”, București (la 15 bani) BPM.

Pentru *intelectuali*=(i). Pentru *popor*=(p).

- Vom avea următoarele despărțăminte:
- I. poezii populare,
 - II. povești populare,
 - III. poezii,
 - IV. descrieri de călătorie,
 - V. nuvele și romane,
 - a) umoristice,
 - b) serioase,
 - VI. povestiri, sfaturi p. țărani,
 - VII. cărți de popularizare a științelor,
 - VIII. biografii de oameni mari,
 - IX. istorice și
 - X. filosofice.

Accentuez din nou că lista nu cuprinde tot ceea ce e vrednic de trimis. O mulțime de cărți, pe cari le-aș fi recomandat, mi-au lipsit, deocamdată, și n'am avut nici cataloagele de cărți toate, câte-mi trebuiau. Astfel n'am putut utiliza cataloagele de cărți ale librăriilor-editoare Ciurcu, Krafft, Bornemisa. Se va găsi, poate, cineva care să completeze lista actuală. Pe lângă toate lacunele acestea, pe cari le recunosc, cred că lista de față va aduce servicii.

- I. Poezii populare. (Toate și pentru p.)
1. „Dor și jale”, cântece din războiu (1914—15) cu o prefață de Dr. I. Urban Jarnic. (Cluj, „Carmen”) (1 cor.).
 2. *Cântece din războiu*. I. vitejești. adunate de Dr. D. Cioloca (40 bani).

3. *Cântece din bătrâni*, cul. V. Alecsandri. A. 7, 28.
4. *Cântece din popor*, cul. P. Ciorogariu, BpS. 42—44 (80 b.).
5. *Poezii populare*, cul. de V. Alecsandri. ArS. (65 bani); Bt. 443—5.
6. *Suspine*, poezii din Basarabia, cul. de G. Madan. Bt. 138.
7. *Poezii populare*, cul. de Candrea. Bt. 522.
8. *Balade populare*, culese din gura poporului bănațean (60 b.)

(Va urma).

Războiul european.

Bulgarii atacă fortificațiile externe ale orașului Niș.

Berlin. — „Lokalanzeiger” primește din Sofia următoarele informațiuni:

Artileria bulgară înaintând din Knyazevaț și Pirot a început atacul contra fortificațiilor externe ale orașului Niș spre ost și nordost. La ocuparea fortăreței Pirot a ieșit la iveală că Sârbii erau provăzuți în abundență cu munițiuni americane. Cetatea din Pirot a fost ocupată de Bulgarii în urma unor lupte foarte violente și Bulgarii au constatat că soldații sârbi au fost îmbătați pentru ca să poată desvolta o rezistență mai eficace.

Atena. — Agenția Havas anunță: Legătura telegrafică dintre Niș și Salonic a încetat.

În jurul ținutului Prilep Sârbii sunt în tranșee.

Ziarul „Daily Mail” din Rotterdam sfătuiește pe Sârbi să desvolte lupte de tranșee, pentru ca să evite marile pierderi de sânge, aceste fiind luptele cari cer cele mai puține jertfe. Cel mai potrivit teritoriu pentru aceste lupte este ținutul din jurul Prilepului, unde îngropați de cu vreme în tranșee pot rezista timp îndelungat atacurilor inamice. Acesta este singurul mijloc de-a împiedeca catastrofa finală.

Reconstituirea cabinetului rusesc.

Rotterdam. — Se anunță din Petrograd că Tarul l'a numit pe *Goremkin* cancelar al imperiului rusesc încredințându-i totodată și *conducerea afacerilor externe*, și în această calitate va avea ca ajutor pe *Sebeko*. Tarul s'a decis să-i dimisioneze pe *Sassonov*, *Karitovov* și *Krivovșein*. Noul prim-ministru va fi *Kvotosov*.

O divizie grecească stă gata de plecare în Salonic.

Rotterdam. — Lui „Weekly Dispatch” i se anunță din Salonic: Moștenitorul Greciei a trecut în revistă a 11-a divizie grecească. Divizia stă gata de plecare, deplin echipată.

Printul Gheorghe se întoarce din Paris.

Lugano. — „Corriere della Sera” i se anunță din Paris: Printul Gheorghe al Serbiei se va întoarce, Marți, pe frontul sârbesc.

Luzzatti despre planurile Germanilor în India și Africa.

Lugano. — Fostul ministru italian Luzzatti scrie în „Corriere della Sera” despre pericolul ce amenință cu prăbușire civilizațiunea occidentală. Evenimentele războinice mai recente au creat o nouă situație, care poate avea ca consecință, că *lățirea turco-germană se va întinde până în India și Germania vor pune stăpânire și pe Africa de nord*.

Luzzatti mai speră că prin o intervenție a împătritei înțelegeri și a Japoniei, se va putea preveni acest pericol și se provoacă la învătătura istoriei, că nici chiar stăpânirea lumească a lui Napoleon n'a avut putere de traiu.

Consiliu permanent al miniștrilor de externe.

Lugano. — „Corriere della Sera” se ocupă cu chestia unui consiliu permanent al împătritei înțelegeri și propune realizarea acestui plan. Acest consiliu permanent s'ar compune din miniștrii de externe ai statelor aliate, cari ar a-

vea să petreacă în unul și același oraș și pe cât se poate nu în capitală. La primăvară în tot cazul se decide războiul, în consecință, trebuie concentrate toate forțele, ca până atunci să se poată face, sfertările cele mai mari.

Berlin. — „Lokalanzeiger” anunță din Stockholm: Ministrul de externe al Rusiei Sasonow a comunicat guvernului englez și francez, că din cauza stării sale sanitare sdruncinate nu poate lua parte la conferința ministrilor de externe ai antantei, proiectată la Paris.

O nouă ofensivă pe frontul anglo-francez.

Lugano. — Lui „Secolo” i se anunță din Londra: Joffre s'a dus de dimineață în ministerul de războiu, unde statul major englez a avut un consiliu intim. După consiliul statului major, Joffre a avut o conferință cu Lloyd George și Balfour. S'a convocat imediat consiliul de miniștri, care cu toată probabilitatea s'a ocupat cu propunerile lui Joffre, privitoare la frontul oriental și occidental, și cu chestia conducerii comune a operațiunilor. Joffre s'a întors din Londra la Paris.

Rotterdam. — După „Daily Telegraph” scopul vizitei lui Joffre în Londra e ca să creieze o colaborare mai închiegată între conducerea de războiu și diplomația puterilor antantei. Pe frontul occidental se va începe în tot cazul iarăși o nouă ofensivă în stil mare.

Schimb de telegrame între Briand și Grey.

Berlin. — Primul ministru francez Briand a telegrafiat lui Grey că guvernul republican va menține și pe mai departe colaborarea politică strânsă, care există între Anglia și Franța dela începutul războiului. Grey a răspuns că și guvernul englez dorește din partea sa neclintit să colaboreze cu guvernul francez, ca războiul să se termine cu succes.

Rolul lui Briand în cadrele Antantei.

Lugano. — „Secolo” scrie: Suntem siguri, că lui Briand îi va reuși să accelereze tratativele între membrii înțelegerii, ca să poată pași cu puteri unite împotriva pericolului austro-german.

Poincaré despre Italieni.

Lugano. — Corespondentul din Paris al lui „Secolo” anunță că în primul consiliu de miniștri al noului guvern, președintele Poincaré, dând lămuriri asupra situației internaționale a vorbit cu deosebită simpatie despre Italieni.

Interview cu gen. Joffre.

Amsterdam. — Interviewat la Walcliff, de către corespondentul ziarului săptămânal „Cohliere”, d. Joffre, generalisimul armatei franceze a spus:

— A încheia azi pace, ar însemna să săvârșim o crimă față de urmașii noștri, căci această pace n'ar fi decât un armistițiu în timpul căruia toate popoarele vor fi silite să suporte înaintea jugului apăsător al înarmărilor înfrigate.

Franța nu se va lăsa abătută din calea pe care a luat-o și nici înșelată de momelile dușmane.

Noi nu luptăm împotriva unei națiuni care are aceeași concepție despre civilizație ca și noi, ci ne împotrivim pentru a doua-oară unei națiuni orbite de visul unei dominațiuni imperiale, în care nu e loc pentru independența popoarelor mici.

De rezultatul acestui războiu suprem depinde soarta Europei. Sau cucerim dreptul de a trăi în democrație și în pace; sau lăsam Europa în pradă în ghiarele imperialismului.

Noi, și aliații noștri, alegem libertatea și democrația.

Grecia nu ocupă teritoriul sârbești.

Atena. — O notă oficială apărută în ziare desminte toate svonorile relative la ocuparea proiectată a unui teritoriu sârbeșc de către Grecia. Se adaogă că guvernul elenic nu s'a gândit niciodată să ocupe nici cea mai mică părticică din teritoriul aparținând unui stat aliat. Sunt de asemenea categoric desmințite declarațiunile atribuite de ziarul „Világ” din Budapesta ministrului Greciei la Sofia, ca fiind făcute către d. Radoslavoff. Aceste declarațiuni, reproduse de presa vieneză, se raportă la ocuparea Doiranului și Ghevgheli de Grecia pentru apărarea Salonicului și motivele mobilizării grece.

Informațiunea aceluiaș ziar privitoare la negocieri între Grecia și Bulgaria sunt de asemenea lipsite de orice temei.

Un vapor scufundat de flota rusă din Marea Neagră.

Constanța. — Zilele trecute a sosit în localitate echipajul vaporului „Craiova”, care se află la Odessa, capturat de flota rusă. Căpitanul vaporului „Craiova” d. Panaiotis Horovilis a declarat, că acum trei zile, când a plecat din portul Odessa, un vas rus de războiu a adus acolo echipajul vaporului „Erifilis” sub pavilion grec, fost „Stella”, despre a cărui soartă nu se știa nimic până acum. Mai acum 5 zile armatorul acelui vas care se află în localitate a primit o telegramă din portul Cerasunda, prin care se comunică că vaporul „Erifilis” a plecat spre Constanța. În realitate însă, după cum afirmă d. căpitan Panaiotis, vasul a fost surprins de flota rusă în ziua când venea spre Constanța, probabil atunci, când flota rusă a fost semnalată prin apropiere. După ce o fost somat să stopeze s'a debarcat echipajul, iar vaporul a fost scufundat cu câteva lovituri de tun întrucât nu putea fi remoreat.

Pe vapor se găsea pe lângă echipaj și viceconsulul englez din Cerasunda. Vaporul era proprietatea unor armatori din localitate. Pagubele inclusiv valoarea vaporului se ridică la 1 milion, iar navlul la 200.000 lei.

Știrea despre scufundarea acestui vapor a stârnit mare senzație în oraș.

Moartea unui ministru sârb.

Niș. — Ministrul de finanțe sârb, Paciu, român de origină, din Valea Timocului — a înecat din viață.

Declarațiile ministrului Sonnino asupra situației balcanice.

Rotterdam. — În consiliul de miniștri italian din urmă — după cum e informat „Daily Telegraph” — ministrul Sonnino a făcut următoarele declarații asupra situației balcanice:

Puterile înțelegerii au căzut de acord ca cu toții să dea ajutor Serbiei. Rusia e gata să înceapă o ofensivă energică împotriva Bulgariei. La bombardarea Dedeagaciului a luat parte și flota italiană, dar cenzura a șters știrile referitoare. Italia a luat deci parte și prin aceasta în războiul balcanic, dar va mai lua parte și în altă direcție.

Ministrul a mai comunicat consiliului că consiliul de miniștri grec a refuzat propunerea privitoare la cedarea Cyprului din partea Angliei către Grecia. Șeful statului major al armatei grecești Dușmanis, care a luat parte la consiliu, a declarat că prezența trupelor engleze și franceze în Salonic e un mare pericol pentru Grecia, deoarece măsurile beligerante luate de antantă împotriva Bulgariei ușor pot avea ca rezultat ca teatrul operațiunilor să fie mutat în fiecare moment pe teritoriul Greciei.

Sonnino a mai declarat, că antanta, la propunerea sa, a hotărât să nu mai facă noul propuneri statelor balcanice câtă vreme operațiunile trupelor antantei nu vor obține un succes decisiv.

Debarcarea aliaților la Salonic.

Lugano. — Ziarele italiene publică știri, că debarcarea trupelor aliaților la Salonic se urmează în cea mai desăvârșită ordine și cu concursul binevoitor al autorităților locale. Până acum au debarcat 95.000 oameni. Populația din oraș face o primire cordială trupelor anglo-franceze. Negustorimea este mai ales bucuroasă de aceste debarcări, cari au reînsoțit în port și în oraș vieța comercială care stăgnașe aproape cu totul din cauza războiului. Trupele franceze înaintează treptat către nord unindu-se cu trupele sârbești.

Lugano. — Ziarului „Stampa” i-se anunță din Salonic: Debarcarea trupelor aliaților se urmează fără întrerupere. Zilnic sosesc în port câte 6—10 vase cu material de războiu și cu trupe. În timpul din urmă au debarcat și trupe cari se compuneau din Scoțieni, dragoni, englezi, Marocani și Senegalezi. Transportarea trupelor în țară merge cu anevoe, dat fiind mica capacitate de transportaj al căii ferate, iar drumurile de țară sunt foarte mocirloase. Până acum numai Francezii au sosit pe câmpul de luptă din Serbia.

Generalul Sarraill va merge la front numai după ce toate trupele expediționare vor fi sosit la locul destinațiunei, la Valandovo.

Comunicatele statelor majore inamice Franța.

Paris. — Ieri seară trupe inamice au încercat să iasă din tranșeele lor din partea de sud a pădurii Râche și de lângă fortul Givenchy, dar ele au fost imediat împrăștiate, fără greutate. În Champagne, puterici recunoașteri inamice, apărute prin tirul cu obuze lacrimogene și sufocante, au încercat să sară în pozițiunile noastre de lângă colina Tahure, dar au fost respinse pretutindeni. Aceste trupe inamice au fost în parte distruse de focul infanteriei și mitralierelor noastre. Pe frontul Lorenei am cucerit într-o luptă corp la corp foarte crâncenă o tranșee ocupată de dușman lângă încrucisarea drumurilor Leintrey-Gonrexon, Gonrexon-Amenoncourt-Reiller. Noaptea a fost relativ liniștită pe restul fronturilor.

În Balcani, trupele noastre au avut o ciocnire cu Bulgarii lângă Rabrovo; acest sat, care e situat la 14 km. de râul Strumița, a rămas în stăpânirea noastră. Pierderile noastre au fost neînsemnate.

Rusia.

Petrograd. — În regiunea satului Zalay, la vest de orașul Oway, pe drumul dela Mitawa, am respins ieri din nou un atac foarte violent al inamicului. În ținuturile Friedrichstadt, Jacobstadt și Dwinsk, nici o schimbare. La sud de lacul Botinskö, trupele noastre au progresat în mai multe sectoare, în direcția de vest. De mai multe ori Germanii au dat contraatacuri, dar aproape pretutindeni au fost respinși cu mari pierderi de focul violent al bateriilor noastre.

Luptele crâncene cari s'au dat lângă satul Loski, la vest de Postawy s'au terminat prin cucerirea acestui sat de către trupele noastre. La sud-est de Baranovici, trupele noastre trecând pe malul apusean al râului Sara au ocupat înălțimile situate în fața satului Masurki. În urma luptelor de pe acest front am capturat 20 ofițeri 1568 soldați și 3 mitraliere. Pe malul stâng al râului Styr luptele mai continuă. După informațiunile sosite azi, numărul prizonierilor capturați în această regiune a mai sporit ieri cu 67 ofițeri și 2025 soldați. Pe restul frontului, în Galiția de sud-est, afară de luptele cari s'au dat lângă Nowo-Alexinet, și cari au fost favorabile nouă, nu s'a mai întâmplat nimic însemnat. Pe frontul Caucazului, în regiunea țărului, la sud-est de Khopa și pe malul Ciorocului, precum și la nord de lacul Torthum, au fost lupte vii de ante-posturi. Pe frontul râului Arax, în regiunea Khorosan până la Meliazghert, au fost ciocniri între cavaleria noastră și cea curdă. Lângă satul Ekrech, curzii deși primiseră întăriri au fost respinși spre Khopa. La nord și la sud de lacul Van, lângă satele Ardjich și Vastan au fost ciocniri de cercetași. Pe restul frontului nimic însemnat.

Italia.

Coltano. — Comandamentul suprem cu datul de 24 Octomvrie n. înregistrează noi succese strălucite. Trupele noastre au străbătut în ziua de 22 Octomvrie n. în valea Bozecca și au ocupat satul și înălțimile ce o dominează. În Alto Cordevole, au fost cucerite de armeele noastre Lorte și Baluard, Col di Lana și Serrato. Am mai fost cucerite alte două forturi și au fost făcuți 25 prizonieri. În valea Riems în noaptea de 23 Octomvrie n., inamicul a încercat un atac contra pozițiunilor noastre dela imbucătura râului Popena Bassa, dar a fost respins. În valea Pella au avut loc mari atacuri favorabile nouă. Am cucerit Pontafel și Leopolds-kirchen. În zona Montezzerului s'a complectat ocupațiunea Costone-lui la sud-est de Mrzli și azi au fost respinse 2 violente atacuri inamice contra pozițiunilor noastre dela

Nodil pe muntele Sabotin și de pe colina Podgora. In zona Gorizia au fost cucerite câteva tranșee. In Carso lupta a continuat ieri toată ziua cu multă inversunare de ambele părți. Infanteria noastră a înaintat de mai multe ori pentru cucerirea pozițiilor inamice deja turburate de tirul eficace și precis al bateriilor noastre. Adversarul desfășurând un violent foc de mitraliere a aruncat noi coloane în contraatac. Astfel poziții importante au fost de mai multe ori cucerite, pierdute și recucerite; cu toate acestea spre seară trupele noastre au realizat progrese spre stânga și spre est de Peteanee și spre Marcottini. Am făcut 1003 prizonieri dintre cari 16 ofițeri și am capturat 3 mitraliere și alte materiale de război. Toate acestea demonstrează marele succes al armatelor noastre în tot timpul zilei de 24 Octomvrie n. pe frontul Isonzo.

Anglia.

Londra. — Sir John French anunță că în ultimele trei zile a fost o mare activitate de artilerie la sud de canalul La Bassée, dar n'a avut loc nici o luptă de infanterie, afară de lupte cu granate între tranșee. In ziua de 22 Octomvrie n. 4 avioane ale noastre au dat o luptă forțând să aterizeze ori alungând avioanele inamice. Un avion german a căzut cu capul în jos dela o înălțime de 2000 metri într-o pădure situată puțin mai înapoi de linia inamicului. Pe restul frontului, a avut loc la intervale lupte de artilerie și oarecare activitate de mine și contra-mine fără rezultat important.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 2 Noembrie 1915.

Insemnări.

De închiriat.

Ne ducem să căutăm locuință.

O grădină cu două odăi...

Și în oraș găsim mii și mii de locuințe goale. Mii și mii de culburi reci. Orașul gol, orașul mort.

In fiecare fereastră tăblița: „de închiriat, de închiriat”.

In cimitir nu mai sunt morminte de închiriat. Toate sunt ocupate.

Mii și mii de morminte sunt pline.

De vom muri, iubite, unde vom închiria mormântul nostru?

Orașul gol. Cimitirul plin...

Emil Isac.

M. S. regina Maria a Româneli, cu ocazia vizitelor făcute mănăstirilor din cuprinsul eparhiei Moldovei și Sucevei a făcut următoarele daruri: 3000 lei pentru refacerea acoperișului cu draniță, dela schitul Bisericieni; 2000 lei pentru continuarea lucrărilor clopotniței dela mănăstirea Durău; 1000 lei pentru a se distribui călugărilor suferinde și lipsite de mijloace, din mănăstirea Văratec; Câte 700 lei, în acelaș scop călugărilor din mănăstirea Agapia și călugărilor din mănăstirea Neamț. Câte 200 lei călugărilor din mănăstirea Bistrița și din mănăstirea Slatina, și 100 lei celor din mănăstirea Secu.

Inmormântarea lui Iacob Baba. Ni se scrie din Holod, cu datul de 31 Octomvrie: Azi la orele 2 d. m. s'a făcut inmormântarea demnă a adânc regretatului defunct, preotul cu sufletul ales **Iacob Baba** din Mociar (com. Bihor).

Serviciul inmormântării l-au săvârșit, 4 preoți pontificând d. **Victor Pop**, părintele din Holod, care l-a rândul său a rostit un mișcător cuvânt funebral, reliefând nobleța sufletului și meritele distinsului preot și fruntaș al vieții publice din partea locului, care ne-a părăsit azi, ducându-se înaintea feței Judecătorului ceresc.

Rămășițele pământești ale decedatului le-a petrecut la groapă o mulțime mare de prieteni și cunoscuți, punând fiecare câte o lacrimă sinceră pe cosciugul iubitului și mult stimatului defunct.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Comitetul societății „Crucea roșie” din București a votat suma de lei 30 mii pentru ajutorul refugiaților Sârbi din România. In acelaș timp a luat dispoziția ca filiala de Severin să

pue la dispoziția refugiaților Sârbi toate alimentele de cari dispune. „Crucea roșie” va înființa și o infirmerie de munte de 30 de paturi la Pașcani, pentru trupele concentrate în acea regiune.

Concurs. Reuniunea femeilor române din Brașov, dorind să ajutoreze orfelinele a căror tată a suferit moarte de erou în războiul actual, deschide din nou concurs pentru cele 2 locuri vacante în orfelinat.

Acele orfeline române sărace, cari doresc să ocupe aceste locuri vor face cererea lor cu următoarele acte, pe cari le vor prezenta la subsemnata presidentă, până la termenul de 15 Noembrie a. c.: a) certificat de botez, b) certificat de sărăcie, c) certificat de absolvirea școalelor primare, d) certificat de sănătate. Să se arate și numărul copiilor rămași.

Orfelinele vor trebui să aibă vârsta de 12 ani, vor fi instruite în școala de menaj și de industrie casnică a internatului în timp de 3—4 ani, unde vor primi și instrucțiunea, îmbrăcăminte și toată educațiunea necesară pentru a-și putea avea un viitor în această direcțiune. **Brașov, 7 Octomvrie 1915.** — **Maria B. Baiulescu**, presidentă, Strada Vămii Nr. 7.

Deralare de tren în România. Se anunță din Buzău cu datul de Joi: Trenul de marfă nr. 855, care trebuia să sosească la Buzău la ora 2 și 40, a deraiat în dreptul barierei Urziceni. Cauza deraierii se zice că ar fi defectuoșitatea liniei în acea parte. Din cauza acestui accident toate trenurile de persoane și exprese pentru și din București, au fost oprite, primele în gara Monteoru, deoarece circulația nu se poate face nici măcar prin transbordare. Cinci vagoane au fost complet sfărâmate, iar restul de vagoane, precum și mașina sunt în parte deteriorate. S'au trimis imediat câteva echipe de lucrători pentru curățirea liniei și darea ei în circulație. Se crede că până la ora 6 seara, comunicația va fi restabilită. S'a orânduit o anchetă spre a se stabili asupra cui cad responsabilitățile.

Grație prezenței de spirit a mecanicului, care observând că ultimele vagoane au deraiat, a oprit imediat mașina și a sărit din tren — nu avem de înregistrat nici o victimă omenească.

Succesele Teatrului Național din București. Zile mai bune — adică mai bine zis „seri mai bune” — au venit la Teatrul Național din București. Nu se mai bat biletele pentru spectatori, — ci spectatorii pentru bilete. Câteva cifre sunt de ajuns pentru a arăta buna situație materială a Teatrului bucureștean. Față de stagiunea 1914, care până la 1 Octomvrie a produs 36.791 lei, stagiunea actuală în acelaș răstimp a produs 70.556 lei, — adică mai mult de dublu!

Un locotenent colonel de gardă a încercat să se sinucidă. Se anunță din Viena: Locotenent colonelul în penziune dela garda imperială **Farkas Dürkheim**, a încercat să se sinucidă pe o bancă din „Stadtpark”. Bătrânul locotenent-colonel a fost dus în spital, cu răni grave. Iși pierduse ochiul drept și amenință să-și piadă acum și pe cel stâng. El e căsătorit și are un fecior și 3 fete. Motivul sinuciderii nu se cunoaște.

Regele Italiei s'a reîntors de pe front. Regele Victor Emanuel al Italiei împreună cu principesa Jolanda a sosit ieri în Piemont. Regele a plecat imediat mai departe la Racconigi.

Alsacia și Lorena. De un timp ziarele franceze și germane polemizează aprins în discuțiunea ce s'a iscat să lămurească majoritatea poporației din Alsacia și Lorena, această țară a imperiului german, „terre d'empire”, spre care parte inclină, își împarte simpatiile. Ziarele germane constată că Alsacio-Loreni au dat în timpul din urmă dovezi de simpatii germanice. Cele franceze scriu că „Alsacia și Lorena a rămas „francaise d'esprit, de coeur et d'âme”, ca spirit, inimă și suflet franceză, împotriva separației politice de patruzeci de ani. Dar polemica este și mai aprinsă de când se vorbește de următorul proiect german: Alsacia de jos cu Bavaria, iar Lorena va fi anexată Prusiei renane. In sfârșit această Alsacio-Lorena care este „cea mai nobilă și mai demnă dintre vechile țări al Franței pentru că ea a

suferit mai mult” — scriu ziarele franceze — va dispărea conform acestui proiect din viitorul dictionar geografic al lumii. Germanii o vreau aceasta.

Statul major al generalului Mackensen. Din Orșova se anunță, că generalul german Mackensen a locuit 2 zile în acest oraș, dând ultimele ordine pentru trecerea trupelor austro-ungare peste Dunăre la Tekia. Statul său major se compune din: 15 ofițeri germani, 10 ofițeri austro-ungari și 10 ofițeri bulgari. Acest numeros stat major — spune ziarul „Ziua” — călătorește în 7 automobile spațioase.

Directorul gimnaziului din Blaj numit canonic. Monarhul a numit pe directorul gimnaziului superior episcopesc român din Blaj, **Dr. Ambrosie Cheșianu** de canonic prebendat la mitropolia greco-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Explozia dela Dadilov. Se anunță din București: La Dadilov, s'a întâmplat zilele trecute o explozie care a avut ca rezultat rănirea gravă a șase lucrători. Din cauza unei reie încărcături, o granată a făcut explozie în timpul când se lucra la desăvârșirea ei. Detunătura a fost extraordinară. Conținutul granatei, a rănit pe 6 lucrători ce se aflau în apropiere. După ce fumul produs de explozie, s'a risipit cele șase victime cari erau trântite pe jos pline de sânge și în nesimțire, au fost ridicate și duse la infirmerie. Patru dintre ei și anume Isăcilă Constantin rănit grav la falcă și gât; V. Gheorghe, care are pieptul ciuruit de gloanțe; Soare Vasile, cu pânțele și intestinele perforate și Gh. Nicolae, a căror stare era disperată, au fost aduși cu ambulanța în București și internați la spitalul Coltea. Medicii cari îi îngrijesc nu speră să-i scape cu viață. Toți cei răniți sunt lucrători civili.

Inrolarea glotașilor. Am comunicat și noi publicația oficială a ministerului Lanwehrului apărută în „Magyar Távirati Iroda” referitoare la noua asentare a glotașilor născuți la 1873—1877 inclusiv, și cei din 1891, 1895 și 1896, precum și a celor asentati în 16 Nov. 1915, iar cei născuți la 1875, 1876, 1877, 1891 și 1895 supuși gloatelor austro-ungare, întru cât n'au fost chemați încă sub arme, sau au fost absolvați din acest serviciu în interes administrativ pe un timp determinat sau nedeterminat, trebuie să se înroleze în 16 Nov. 1915.

Aceasta știre, firește a cauzat generală surpriză.

Azi apoi s'a putut constata că ordinațiunea de înrolare nu se referă la cei absolvați, fiindcă originalul ordinațiunii spune că acei glotași austro-ungari cari au să se înroleze la 16 Nov., cari n'au fost chemați încă în serviciu de armată, sau cari din interese publice n'au fost absolvați pe timp determinat ori nedeterminat. Neînțelegerea a pornit de acolo că „Magyar Távirati Iroda”, în reproducerea publicației a uitat din text cuvântul „nu”. M. T. I. a dat noaptea rectificarea.

Cartea poștoalae a Olandei. Cartea poștoalae olandeză a apărut. Din conținutul ei se poate releva textul declarației de neutralitate; un anunț despre afirmația faptului că trupe germane au trecut granița lângă Waals; o informație despre atitudinea puterilor războinice marine față de comercialismul și navigația neutrală; comunicații asupra dispozițiilor luate de guvern pentru a primi retribuții din cauza că, vase olandeze au fost reținute pe nedrept.

Fabrila de oțet acid formic a lui Paneth Pinkász. Poliția din Debretin a dat de urma unei mari înșelătorii omise în oraș și împrejurime, punând în circulație enormă cantitate de oțet amestecat cu acid formic. Luând cele mai severe dispoziții, s'a aflat că oțetul cu acid formic este fabricația fabricantului de salamă **Paneth Pinkász**. In magazinele lui s'au găsit mai mult de 60 m. metrice de oțet. Paneth afirmă că a primit oțetul dela fabrica ginerelui său din Huszt, iar el l'a pus în vânzare comercianților. Deoarece acest oțet ce conține otravă s'a răspândit în toată împrejurimea, poliția a pornit cea ma extinsă cercetare, punând totodată sub acuză pe **Paneth Pinkász**.

Reinsănătoșarea ambasadorului rus din Sofia. Din Sofia se anunță: Starea sanitară a ambasadorului rus *Savinski* este aproape pe deplin ameliorată. Nu peste mult are să părăsească Sofia și va merge la *București*.

Anglia prevede Suedia cu cărbuni. „*Berlingske Tidende*” primește din Stockholm următoarea știre telegrafică: Provizia de cărbuni a Suediei este asigurată. În urma tratatelor dintre guvernul suedez și englez, guvernul britanic s'a învoit să se transporte Suediei 150.000 tone cărbuni.

Foc în spitalul comun din Giula. În spitalul comun din Giula s'a iscat foc în noaptea de 29 spre 30 Octomvrie. Focul s'a iscat în bucătăria unui edificiu lateral spitalului și s'a extins cu repeziune vehementă, astfel încât acoperișul și podul au căzut jertfa flăcărilor. S'au nimicit foarte multe vestimente și rufe de spital, ce erau înmagazinate în pod. Pagubele se urcă la 50 mii coroane cari se vor restitui însă prin asigurare.

Asasinarea lui Caranza. Exchange Telegraph Company anunță din New-York: Ni se telefonează din San Antonio că *Caranza* a fost asasinat.

Inrolarea glotașilor. După cum anunță prin publicație prefectul L. Variassy, glotașii cari au să se prezinte în 3 Noemvrie și cari aparțin regimentului de honvezi Nr. 2, vor trebui să se înroleze la regimentul Nr. 2, de honvezi care staționează în Cluj.

Stambulichi face recurs. Se anunță din Sofia: D. Alexandru Stambulichi șeful partidului țărănesc-agrar, care după cum se știe a fost condamnat de consiliul de război din Sofia la închisoare pe viață pentru propagandă antimilitaristă, a făcut recurs la consiliul de revizie (casația militară), contra acestei hotărâri. Recursul dlui Alexandru Stambulichi, va fi susținut în fața consiliului de revizie de toți fruntașii opozițiunii ce sunt advocați, între cari dnii Al. Malinoff, T. Teodoroff, Fadenchet, etc.

O deputațiune a congresului primarilor la ministrul de interne. O deputațiune compusă din primarii Budapestei, Pojonului, Kecskemét, Orăzii-mari, Miskolcz, aleasă de recentul congres al primarilor din Ungaria, s'a prezentat la ministrul de interne Ioan Sándor, cu un memoriu în care propun o serie de măsuri cari să puie capăt exagerării scumpirei traiului.

Juansikaj — împăratul Chinei. Membrii parlamentului japonez au sosit la Peking, pentru a lua informații despre situația precedentă a schimbării guvernului. Guvernul chinez vrea să desființeze comisia formată pentru îndeplinirea planului de autonomie, fiindcă a hotărât să restitue monarhia. *Juansikaj* oferă coroana principelui moștenitor minorean, oferindu-i-se la timpul său din partea împăratului guvernarea statului chinez, dându-i-se totodată instrucția să păstreze pacea internă și să păstreze formele republice.

În numele împăratului, tutorul acestuia, prințul *Pulun* abziece de tron, iar comandantii militari și toate notabilitățile roagă unanim pe *Juansikaj* să primească tronul. *Juansikaj* la repetite insistențe va primi. Intronarea se face în palatul împăraților chinezi. Noul domnitor va adresa către popor o cuvântare în care va spune că în cari anume situații a fost necesită să primească coroana. În același timp va publica amnestie și va restitui castele funcționarilor în felul cum a fost pe vremea împărăției.

Regele Ferdinand și moștenitorul Boris au fost șterși din armata rusească. Farul a șters din șematismul armatei rusești pe regele Ferdinand și moștenitorul Boris și a oprit atât persoanele militare cât și civile de-a purta decorațiile bulgare.

Totodată țarul a dat un manifest prin care se înrolează în armata rusească toți Bulgarii dela vârsta de 15—45 ani cari trăiesc în Rusia și vor să devie supuși ruși.

Un manifest al regelui Angliei. Regele Gheorghe al Angliei a promulgat următorul manifest:

— „Către poporul meu! În aceste momente serioase ale luptei între poporul meu și între inamicul

bine organizat, care a violat dreptul ginților și legile și a rupt legătura, care ținea pe Europa dezvoltată, mă adresez vouă, mă bucur de isprăvile țării și sunt mândru de iubirea de patrie, cu care supușii mei din toată lumea își jertesc casa, viața și averea lor pentru imperiul englez.

Vă rog să continuați aceste jertfe; sfârșitul încă nu se vede, mai trebuiesc mulți bărbați pentru a menține armata în campanie și a-i ajuta să ajungă la victorie, care va asigura o pace durabilă. În timpurile vechi, bărbații de rasa noastră erau ferm hotărâți în momentele cele mai întunecoase.

Vă rog pe voi, bărbați, din toate clasele, să participați de bună voe la lupta țării. Dacă ascultați de cuvântul meu, ajutați pe frații voștri, care de luni de zile mențin sus tradițiile glorioase ale Angliei!”

ECONOMIE.

Rechiziționarea cerealelor. Ca și în anul trecut, aprovizionarea populației cu cereale necesare alimentației până la proxima recoltă întâmpină și în anul acesta dificultăți. Este generală plângerea în țara întreagă, din partea marelui masă a consumenților, privitoare la lipsa produselor alimentare și în deosebi a cerealelor din piață.

Cu toate că țara a avut în anul curent o recoltă abundentă, suficientă pentru a acoperi toate necesitățile și deși prețurile maximale, fixate de guvern, sunt convenabile, totuși producții se abțin dela vânzări, rețin cerealele, speculând la urcarea prețurilor sau la majorarea prețurilor maximale actuale.

În fața plângerilor tot mai dese ale publicului consumator guvernul a hotărât să ordoneze *rechiziționarea cerealelor în țara întreagă*. Lucrările pregătitoare pentru efectuarea rechizițiilor sunt deja terminate și ordonanța guvernului în această chestie a apărut deja. Rechiziționarea o va încredința guvernul „Societății pe acții pentru produse de război”, care, cu organizația ei ramificată în toate părțile țării se speră că o va și putea efectua în mod corăspunzător. După toată probabilitatea guvernul, înainte de începerea rechiziționărilor, va fixa mai întâi un termen preclusiv pentru vânzările din mână liberă. Aceasta atât în interesul producătorilor, cât și al consumenților, căci, ordonată odată rechiziționarea cerealele se vor plăti din partea societății rechiziționătoare cu 1 cor. sub prețurile maximale fixate, vor pierde deci producții 1 cor. la maza metrică, iar de altă parte consumenții vor fi nevoiți a se aproviziona dela „Societatea pe acții pentru produse de război”, urcându-li-se prețurile încă și cu speșele de transport.

Asemenea s'a hotărât din partea guvernului și rechiziționarea cartofilor, tot cu 1 cor. sub prețul maximal.

Producții noștri vor lucra deci în interesul lor propriu și se vor scuti înșiși de pierderi, dacă vor pune cât mai curând în vânzare prisosurile lor de cereale și cartofi. — (R. E.)

Bibliografie.

A. Bancu: *Dr. Alexandru Bogdan (pagini comemorative; reproducere din anuarul LI al liceului românesc din Brașov)*. Broșura a apărut în tipografia A. Mureslanu; Branisoc et Comp. din Brașov (str. Prundului 15) și costă 1 cor. Venitul curat este destinat pentru „Casa de lectură Dr. Alexandru Bogdan”.

A. Cotruș: „*Sărbătoarea Morții*”, un volum de poezii inspirate de război. Se poate comanda la librăria Concordia și Librăria Diecezană în Arad, la librăria Minerva Lugoj, la Librăria Arhidiecezană din Blaj și la librăriile Clurcu și Chiroiu din Brașov. Prețul 1.50 cor., plus porto poștal 10 file.

B. Marian: „*Dictionar de citate și locuțiuni străine*”, este întâiul dictionar în românește, care conține citații și locuțiuni latinești, grecești, italienești, englezești, franțuzești și nemțești, care poate fi utilizat cu mult folos de oricine. Se poate procura dela toate librăriile bucureștene pe prețul de 2 lei, plus porto poștal.

Ultima oră.

AMBASADORUL STATELOR-UNITE ÎN AUDIENȚĂ LA ÎMPĂRATUL WILHELM.

Lyon. — D. Gerard, ambasadorul Statelor-Unite la Berlin, a fost primit Marți în audiență de împărat, la Potsdam. E prima audiență acordată după 8 luni de zile de împăratul Wilhelm unui reprezentant diplomatic al unei țări neutre. D. Gerard s'a dus la Potsdam fiind invitat chiar de kaiser.

RĂȘBOIUL ROMÂNIEI S'A APROPIAT!

București. — D. general Crăniceanu scrie în „*Universul*” de Sâmbătă că războiul României deși n'a sosit, el s'a apropiat.

ÎN GRECIA A FOST PROCLAMATĂ STARE DE ASEDIU.

Atena. — În Grecia, s'a proclamat starea de asediu pe întreg teritoriul țării.

VASELE ENGLEZE AU PLECAT SPRE APELE GRECEȘTI.

Rotterdam. — „*Central News*” anunță: Vasele de război, cari se găesc în apropiere de insula Malta au primit ordin să plece spre apele grecești.

ȘTIRI ENGLEZE DESPRE O NOUĂ BOMBARDARE A VARNEI ȘI BURGASULUI.

Genf. — „*Daily Mail*” anunță: Flota rusească a început Vineri după amiază să bombardeze din nou Varna și Burgas.

SE APROPIE ORA DECISIVĂ PE CÂMPUL DE LUPTĂ DIN SERBIA.

Berlin. — „*B. Z. am Mittag*” anunță dela cartierul general bulgar: Frontul sârbesc se scurtează tot mai mult. Armatele sârbești se îmbulzesc tot mai strămtorate și în curând va bate ora decisivă, a cărei urmări nu pot fi prevăzute.

Sofia. — Trupele dușmane s'au unit la Leskovat și acum se pregătesc pentru cea din urmă sfârșire desperată. Pe întreg frontul, Bulgarii au făcut 10 mii prizonieri și au capturat mult material de război.

EXECUTAT PENTRU TRADARE DE PATRIE

Neoplanta. — Fostul locuitor în Semlin *Jovan Horvath* a fost osândit la moarte prin glont pentru tradare de Patrie. Sentința s'a și executat în Belgrad. Trădătorul *Horvath* fugise la începutul războiului în Belgrad, ducând știri dușmanului. Cu prilejul invaziei sârbești el a dat numiri sârbești străzilor din Semlin. Soldații l'au făcut prizonier pe trădător în Belgrad. El a fost dus imediat în fața tribunalului de război.

ANTANTA TRIMITE 200 MII OAMENI ÎN BALCAN.

Rotterdam. — „*MorningPost*” scrie: Antanta în credința că Grecia își va păstra neutralitatea și pe mai departe, va concentra 200 mii oameni în Balcan.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Dr. Aurel Cioban, avocat în Lipova, caută

un candidat de avocat cu diplomă sau un ortac

la cancelaria advocațională. Reflectanții să se adreseze către susnumitul.

(Ci 2535—3).

Dr. Aurel Cioban.

ANUNȚ.

În cancelaria adv. Dr. Morariu din Murășuioara (Marosujvár) află aplicare

un candidat de avocat sau cancelist.

Condițiunile să se comunice direct.

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.PENTRU „CARTEA DE
AUR ROMÂNEASCĂ”nu uitați să trimiteți redacției „Ro-
mânului” orice act, dovadă de vitejie
.:. :. săvârșită de eroii noștri. :. :.In atențiunea
negustorilor!Acoperirea trebuințelor de
cocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :. :.
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Türth și Manner. :. :.GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		ACTIV		1915.	
27 Septembrie				19 Septembrie	26 Septembrie
210 659 549	153 859 549	aur (monete)	175 527 512	279 784 188	281 987 644
614 637	—	stoc	25 220 000	415 026	418 474
257 558 886	100 000	metalice	260 000	205 520 402	207 991 423
135 732 971	56 700 000	trate și disponibil consid. ca aur	80 980 132	52 487 239	51 424 631
11 273 958	Argint și diverse monete			11 273 958	11 273 958
11 999 357	Efecte scontate			264 508 499	268 008 499
16 722 877	{ 34 816 700 Impr. pe ef. publice		26 680 700	10 699 576	10 697 576
4 025 281	{ 152 894 300 Impr. pe ef. publ. în et. ort.	48 719 600		16 407 177	16 373 177
6 746 228	{ 100 916 271 51 978 029 din care nu s'au ridicat lei	23 975 669	24 743 981	3 956 681	3 915 681
1 088 561	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			6 738 025	6 752 033
948 681	Imprumul statului în cont cont pe bonuri de tezaur 3% aur (1914/1915.)			1 111 153	1 111 153
132 808 495	Efectele Capitalului social			972 663	987 713
324 289 007	Efectele fondului de rezervă			139 221 216	138 770 191
40 870 760	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor			300 000 000	300 000 000
23 403 707	Imobile			168 077 632	171 108 685
7 590 471	Mobilier și mașini de imprimerie			16 597 657	15 417 750
1186 333 426	Cheltuieli de Administrațiune			21 745 677	22 299 649
12 000 000	Efecte și alte valori în păstrare			42 935 877	46 252 812
37 278 470	Bonuri de tezaur 3% aur în gaj p. Imprum. Statului			1 542 452 641	1 554 791 049
5 579 162	Efecte în gaj și în păstrare provizorie			12 000 000	12 000 000
586 569 990	Conturi curente			39 804 376	39 877 686
3 810 594	Conturi de valori			5 907 700	5 959 940
4 568 971	Conturi diverse			733 219 910	740 938 130
21 081 566	Capital			4 902 667	4 902 667
457 097 502	Fond de rezervă			3 668 193	3 974 209
58 347 177	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor			62 642 797	64 003 428
1186 333 426	Bilete de bancă în circulațiune			607 298 848	609 878 876
	Profit și Pierdere			73 008 150	73 256 113
	Dobânzi și beneficii diverse			1 542 452 641	1 554 791 049
	Conturi curente și recipise la vedere				
	Efecte și alte valori de restituit				
	Conturi diverse				

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprie-
tarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea,
căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1913 — 1914

Vin alb	—	—	1.10	1.00
Rizling	—	—	1.15	1.10
Boșu de Miniș	—	—	1.60	1.20
Carbenet	—	—	1.40	—

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb	—	—	—	—	0.80
Rizling	—	—	—	—	0.82
Șiller	—	—	—	—	0.86

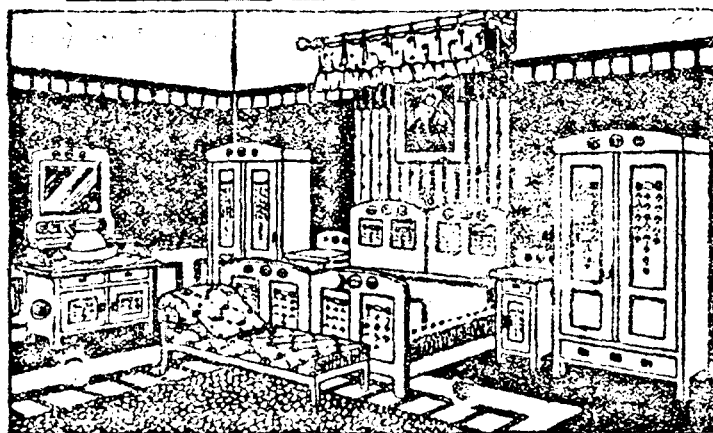
Vinul se expiază cu rambursă dela 50
litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

No 2512

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumita

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.Mare depozit de pianе excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)